

Delavska Pravica

Glasilno krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop. v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1.—. ~ Cena: za 1 mesec Din 4.—, za četrt leta Din 10.—, za pol leta Din 20.—; za inozemstvo Din 7.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročnina na uprave Delavske zbornice, Miklošičeva cesta 22, I. nad. Telefon 2265. — Štev. čekovnega računa 14.900

Navzdol!

V sedanjem težkem gospodarskem položaju poskuša gospodarstvo in vse ustanove, ne izvzemši državne uprave, ki so delodajalci, da bi izboljšali svoj položaj tudi z znižanjem plač svojih nameščencev. Privatno gospodarstvo je v splošnem pritiralo plače tako nizko, da ne more biti govora niti od daleč, o kakem eksistenčnem minimumu. Državna uprava je istotako v teku let občutno znižala plače svemu uradništvu, pa tudi delavstvo v državnih podjetjih komaj životari.

S tem je celotna kupna moč silno padla in čuti ta padec gospodarstvo in država, ker je s tem davčna moč prebivalstva zmanjšana. Ravno te dni pa je javna razprava o tem, če in koliko se naj znižajo plače obč. uslužbenecem v Ljubljani in drugod. Javnost, predvsem pa gospodarski krogi, so proti vsakemu znižanju. Trgovski list od 30. 10. 1934, povsem opravičeno ugotavlja, da je to v prvi vrsti zadeva davkoplačevalcev. O plačah naj odloča tisti, ki svoje nameščence nastavlja. Vrh tega je zniževanje plač, ki v splošnem nikakor niso visoke, nerazumljivo. Državna uprava zahteva znižanje plač občinskih nameščencev radi tega, da se zenačijo s prejemki državnih uslužbenecem. Ker pa zadoščajo plače obč. nameščencev že sedaj le za zelo varčno življenje, pri nekaterih skupinah niti za to ne, bi bilo bolj logično, da zviša država prejemke svojim uslužbenecem, ne pa nasprotno. Splošni gospodarski položaj dokazuje, da ne pomeni zniževanje plač rešitve ali vsaj preokreta na bolje. Ravno radi zniževanja plač se mora prav vsak omejiti na najnujnejše potrebe. Na eni strani se zahteva od nameščencev, da morajo svoj stan primerno reprezentirati, na drugi strani se jim brezobzirno kratijo sredstva za to reprezentiranje. Vedno bolj gredo navzdol. Odpovedati se morajo prav vsemu, do česar bi sicer imeli pravico. Opuščajo služkinje, omejujejo nakup obleke, obuvala itd. do skrajnosti. To rodi večjo brezposelnost in povzroča, da so trgovine prazne. Torej pritisk plač navzdol ne bo rešil krize, ampak jo še povečal.

V sedanjí krizi smo pa doživeli še druge pojave. V našem gospodarstvu se pojavljajo nova industrijska podjetja brez vsakega smisla. Ne ustvarjajo prav nič novega, kar se tiče produkcije, ampak otvarjajo podjetja z že obstoječimi produkcijami. Znano pa je vsakemu, ali bi vsaj moralo biti znano, da je pri nas prav malo podjetij, katerim bi bilo prizaneseno z raznimi težkočami. Ali nimajo dovolj kapitala, ali ne morejo v zadostni količini razpečavati svojih produktov, ali je pa — in to je največkrat — oboje skupaj. Tudi to mora biti znano vsakemu, da je konkurenca tako velika, da so skoraj pri vseh predmetih prodajne cene prišle na normalno višino.

Kako utemeljuje JSZ svoje predloge v Del. zbornici

Zborniško dopisništvo v Celju

Zbornica je pred leti kupila v Celju okoliško šolo in jo adaptirala v svoje namene. Nakup ni bil posrečen in je stavba stala skoraj 900.000 Din. V tej stavbi so danes vse delavske strokovne organizacije, javna delavska kuhinja in nekaj privatnih strank. Palača se ne rentira in je skozinskoz pasivna. Poleg tega do danes še njena uprava ni funkcionirala, kar se je spoznalo že na prvi hip, kakor hitro ste stopili v njene prostore. Par let obstoja v Celju dopisništvo zbornice, ki ga vodi član Strokovne komisije — sodrug Franc Svetek za mesečni honorar 500 Din. Dopisništvo se ni obneslo, ker se ni moglo ali pa znalo postaviti na nevtralna tla, kar bi bilo za zbornico edino pravilno. Lokal dopisništva se smatra za podružnični lokal socialno demokratske Strokovne komisije za Slovenijo in se ga delavstvo drugih smeri sploh ne mara posluževati, marveč se rajši obrača na svoje organizacije, ki so nameščene v isti zgradbi. In tako torej služi to dopisništvo v stvari samo socialni demokraciji, ne pa zbornici kot celoti. Predlog JSZ, da se honorar za dopisništvo črta iz proračuna, s čimer bi se letno zopet pridobilo 6000 Din

za koristnejše svrhe, je torej umesten. Plavordeča koalicija je odklonila tudi ta predlog ne iz stvarnih razlogov, nego zato, ker si je porazdelila interesne sfere, smatrajoč zbornico za predmet izkoriščanja v svoje posebne namene.

Kam gre to partizansko gospodarstvo zbornice, naj dokaže tale slučaj: Okrožni konsum za Slovenijo v Celju, katerega tajnik je bil gospod Svetek, je letos aprila ponudil zbornici v nakup razno staro pisarniško opremo za pisarno dopisništva v Celju. Tajnik zbornice je to ponudbo dal v izjavo dopisniku v Celju, ki je taisti g. Svetek. Ta je priporočil v nakup več predmetov za ceno 1900 Din. Zbornica naj torej za nepotrebno dopisništvo v Celju kupuje še star klump skrahiranih socialnodemokratskih konsumov! Ali smo še zastopniki delavstva, ali mislijo izvestni ljudje, da nas bodo ponižali za starijarje in kramarje?! Sploh je čudno, da zbornični tajnik take aranžmane predlaga sejam? — Ali se ne zna prav nič otresti pritiskov svojih somišljenikov, ki so postali do neke mere že nevračunljivi?! Naj plavordeča koalicija prodaja staro robo kjerkoli hoče, delavstvo hoče v zbornici strokovne politike!

Ne znižujte družinskih doklad!

Nekateri službodajalci so imeli svoječasno vsaj toliko socialnega čuta, da so svojim nameščencem plačevali družinske doklade za ženo kakor tudi za otroke. S tem so jim omogočali ustanovljati si družine. S krizo pa se je to nehalo prakticirati in danes so v nevarnosti celo oni, ki so si družinske doklade pridobili še poprej, da jih jim odvzamejo. S tem se nehotе deluje na to, da se službojmalci ne samo ne bodo ženili, temveč obstoja nevarnost, da bo rojstvo otrok še bolj padlo. Na žalost se opaža ta tendenca tudi pri podjetjih, ki bi jim morala biti tuja že radi njih krščanskega načela.

Mnenja smo, če se že mora zniževati, naj se znižuje tako, da ne bodo neposredno prizadete družine, ter da njih obstoj ne bo v nevarnosti. Danes se veliko piše o beli kugi, ki grozi iztrebiti belo pleme in tudi Slovenci jo že občutimo. A mesto, da bi se jo poskušalo čim bolj zatirati, ji sami odpirajo vrata. Apeliramo vsled tega na one, ki imajo odločilno besedo, da čuvajo vsaj te male prispevke, ki jih dobe nameščenci za svojo družino. Naj se ne bori proti beli kugi samo z besedami, temveč naj tudi z dejanji dokumentirajo svoja krščanska načela.

Torej novih podjetij, če ne producirajo kaj novega, ne potrebujemo. Nepotrebne so pa tudi radi tega, ker so navadno skrivališče za inozemce. Če kako podjetje izjavi, da ne potrebuje več tega ali onega inozemskega »strokovnjaka«, isti ne gre domov, ampak ostane lepo tukaj. Obišče nekaj petičnih »nacionalcev« in naenkrat se snuje novo konkurenčno podjetje, v katerem so ti inozemci solastniki, četudi nimajo lastnega kapitala.

In posledice? Prične se oster konkurenčni boj, gredo sicer s cenami navzdol, toda istočasno znižajo občutno tudi mezde delavcem in nameščencem. Vrh tega trpi blago tudi na kvaliteti. Rezultat delovanja takih podjetij je:

inozemec ima mastno mesto, dotični nacionallec tudi svoje dohodke, življenjski standart delavca pa še bolj nizko pade, v družinah je še večje pomanjkanje, končno telesni in duševni propad delavca!

Takšna je slika nacionalnega gospodarstva. Naša javnost in pridobitni krogi morajo tudi takemu zniževanju plač posvetiti svojo pažnjo in zahtevati prav odločno v imenu gospodarstva samega, še bolj pa v imenu dobrobiti delavstva in s tem našega naroda, da se napravi konec takim brezmislnim ustanavljanjem industrijskih in obrtnih podjetij.

Tudi taka podjetja vodijo navzdol, in gibanju navzdol bo treba enkrat napraviti konec.

Viničarski vestnik

SOJNE PRAVICE SO DOSEGLI

Pri sodišču:

Vogriner Janez, skupina Ljutomer, 1200 Din triletne viničarske nagrade od uprave minoritskega samostana. Od skupine Sv. Miklavž pa sta dobila Plemenič Ivan 250 Din in Gerlica Matjaž po 648 dinarjev od Škrinjarija Alojzija. Od skupine Limbuš pa Zirovnik Ivan 2500 Din od Jurkoviča Nikole.

Pri viničarski komisiji:

Dosežena je bila razsodba, da mora plačati Špešič Matjaž, vinogradnik v Vinskem vrhu, nagrado in neplačano delo viničarju Majnu Ivanu v vsoti 1146 Din tekom 8 dni. Uprava veleposestva Brunsee v Slamnaku pri Ljutomeru pa mora plačati dveletno nagrado pogojeni zrnjski deputat in neplačane dnevine viničarjem: Žižku Blažu 3508 Din, Vrbnjaku Juriju 4043 Din in Rozman Mariji 3488 dinarjev, vsem v teku osmih dni. Do sporazuma je prišlo na razpravi med viničarjem Juranovičem Francem in prisilno upravo veleposestva Zemljica Frica, da je Juranoviču bilo takoj izplačanih 420 dinarjev. Dobi še eno klastro bukovih drv, zaradi izselitve pa komisija ni ničesar razsodila in se Juranovič rajši prostovoljno izseli kakor bi bil prisiljen biti pri kom v službi. Da ni bilo viničarske komisije, bi Juranovič ničesar ne dobil. Nasprotniki viničarja pa so morali priznati moč naše organizacije in zakonitost viničarskega reda.

Pravda za viničarske pravice se že čez eno leto vleče med upravo ormoške graščine in štirimi njenimi viničarji. Dne 25. oktobra je bila obravnava pri sodišču v Ormožu, ki je trajala od pol desetih dopoldne do pol šestih zvečer. Viničarje zastopa dr. Stajnik, odvetnik v Ljutomeru. Zmago viničarjev bo končno javno odločila že prihodnja razprava 6. t. m. Zivi borba!

Posmrtninski sklad. Umrla je tov. Pušnik Filomena, članica skupine Zgornje Hoče, v starosti 84 let. Svojcem izrekamo tovariško sožalje, posmrtnine pa smo izplačali 600 Din. Sledilo bo pobiranje posmrtnine za 36. slučaj.

Tekstilno delavstvo

Kranj. Zadnje nedeljo je imela naša skupina običajni mesečni sestanek. Tov. Marinček je govoril o socialni zakonodaji, kako in zakaj je nastala, o slabih in dobrih straneh in o bodočih nalogah delavstva v tem pogledu. K tej točki so govorili še tovariši: dr. Simončič, Fajfar in Pistotnik. Prihodnji sestanek bo prvo nedeljo v decembru. Predavanje bo deloma idejnega, deloma strokovnega značaja.

Naša skupina si je med drugimi nadela nalogo, da bo tudi idejno poglobila svoje članstvo. Kajti le tako delavstvo je zmogljivo borbe, ki se zaveda, kaj je delavec, kakšne so njegove pravice in dolžnosti. To bo pa tudi najboljši odgovor na razne laži iz nasprotnega tabora. Njihovo klevečenje je kaže na vsi njihovo duševno revščino. Naj bodo prepričani, da zna delavstvo ločiti zrno od plevla. Pa še to naj vedo, da nimajo lažnjivi kljukci nikjer kredita, najmanj pa pri delavstvu.

Škofja Loka. Razmere, v katerih se nahajamo, nas silijo k skupnosti. To skupnost pa je mogoče odražati samo v strokovni organizaciji. Zato se je delavstvo, zaposleno v tekstilni tovarni »Inteks« v Škofji Loki, odločilo, da vstopi v vrste organiziranega delavstva. V nedeljo, dne 4. t. m. se je v gostilni Plevna v Škofji Loki vršil sestanek, katerega se je udeležilo 95% zaposlenega delavstva.

Na sestanku je o pomenu in nalogah delavske strokovne organizacije govoril tov. tajnik Rozman iz Ljubljane. Govoril je tudi predsednik skupine oblačilnega delavstva tov. Sever in pozival delavstvo v organizacijo, ker je le na ta način mogoče izboljšati razmere delavstva. Poleg tega so se sestanka udeležili tudi nekateri člani in odborniki skupine oblačilnega delavstva iz Škofje Loke.

V pripravljani odbor so bili izvoljeni: Hafner Janez, Hafner Franc, Matevž Grilc, Angela Tavčar in Kati Potočnik.

Zavedamo se, da je mogoča borba za izboljšanje mizernega položaja delavstva le v strokovni organizaciji. Zato bomo sledili delu skupine oblačilnega delavstva v Škofji Loki, ki je v razmeroma kratkem času uveljavila kolektivno delovno pogodbo in tako vsaj nekoliko izboljšala in zaščitila interese zaposlenega delavstva.

Tovariši in tovarišice! Brez ozira na levo in desno gradimo delavsko skupnost. Kakor je organiziran kapital, tako moramo biti tudi mi. Naj živi borba za pravice trpečega delovnega ljudstva.

Kovinarji

Javornik. V nedeljo, dne 4. t. m. se je vršil po deseti sv. maši zbor organizacijskih zaupnikov. Na dnevnem redu je bilo več važnih stvari. Določili smo, da pričnemo s strokovnim tečajem. Priredimo zopet prosvetni večer. Daljši razgovor se je razvil tudi o razmerah v tovarni na Javorniku.

Javornik. V nedeljo, dne 11. t. m. se prične strokovni tečaj. Kakor lansko leto, tako bo tudi letos priredila skupina strokovni tečaj. Taki tečaji so za vsakega delavca neobhodno potrebni. Brez strokovne izobrazbe nima pričakovati delavec boljše bodočnosti. Zlasti mlajših članov je dolžnost, da se tečaja redno udeležujejo. Tvarina na tečaju bo taka, kar delavec v vsakdanjem življenju potrebuje. Tečaj se prične v nedeljo, dne 11. t. m. ob 1. uri popoldne v cerkveni hiši na Kor. Beli. Tovariši, zavedajte se, da je tečaj, namenjen Vam, ne morda samo članom odbora. Predavatelj pride iz Ljubljane. Tvarino za prihodnje predavanje pa bomo določili na tečaju.

Javornik. Tukajšnja skupina kovinarjev je na javnem shodu dne 30. septembra sprejela resolucijo o saniranju Bratovske skladišnice, ki se je poslala na vsa odločujoča mesta. Izvod sprejete resolucije se je vložil tudi na občino s prošnjo, da naj občinski odbor to resolucijo podpre in pošlje na župansko zvezo, da tako vse zainteresirane občine enotno zahtevajo saniranje Bratovskih skladišč. Občinski odbor je na svoji seji dne 27. okt. to predloženo resolucijo sprejel in je sklenil poslati županski zvezi. Od 13 navzočih odbornikov pa se je našel eden iz večinske liste S. M. R. J., to je delavske in obenem delegat krajevne Bratovske skladišnice, ki je temu ugovarjal. Navajal je na dolgo in široko, da take resolucije nič ne zaležejo, da jih je že velike kupe v gotovih uradih, za katere se nihče ne zmeni. Vsi drugi odborniki pa so bili edini v tem, da se pošlje resolucija kakršna je na pristojno mesto. Brez vsakega komentarja. Delavci, razsodite sami.

Zdraviliški delavci

Skupina Radenci. Zadnji občni zbor Strokovne skupine zdraviliških delavcev je sklenil predložiti upravi zdravilišča spomenico, v kateri se je zahtevalo odpravo raznih protizakonitih nedostatkov, ki jih mora prenašati delavstvo, bodisi to od strani nekaterih nadrejenih organov, bodisi to od uprave v splošnem. Delavstvo zahteva ureditev delovnega razmerja tako kot to določa zakon in so spomenico tudi vsi podpisali. Med drugim zahtevajo plačilo nadur, vrnitev odtegnjenih plač posameznim, sprejem v delo nepravilno odpuščenih delavk, plačanje zakonito nedovoljenega kazenskega dopusta delavcu tov. Roškarju, vrnitev raznih pravic, preuredbo skladišča in zdravstvenih potreb, sklenitev kolektivne pogodbe, podčrtujoč, naj uprava zdravilišča vzame tudi na znanje, da ima opravka ne več s posamezniki, marveč le z organizirano celoto vsega njenega delavstva.

Nekaterim zahtevam je podjetje takoj ugodilo v celoti, bodisi deloma. Delavka tov. Fras je bila sprejeta nazaj v delo, tov. Sečku Rudolfu se je obljubilo povrniti vsi odtegnjeni plači, delavci so dobili usnjate predpasnike in na opoldanski odmor se je odredil poseben prostor, kjer bo pozimi tudi zakurjeno. Toda o kolektivni pogodbi in še o nekaterih zahtevah delavstva uprava ni dala nobenega odgovora.

Dne 29. oktobra nato je pri šefu uprave zdravilišča osebno interveniral strokovni tajnik JSZ tov. Rozman Peter. Nekatero manjše zadeve so se s tem uredile, o kakšni kolektivni pogodbi pa šef g. dr. Šarič ni maral slišati, češ, da je delo njegovih delavcev sezonsko, preveč raznoliko, ter smatra, da je kolektivna pogodba v njegovem podjetju nemogoča. Stališče delavstva na izid te intervencije pa je, da se kolektivna pogodba mora skleniti in da se mora v polnilnici zaposliti najmanj 20 delavk. Delavstvo bo po svoji organizaciji znalo svoje pravice braniti in uveljaviti. Zakaj pa so tu zakoni in oblastva, da bi se moralo delavstvo izigravati za njegove pravice.

Zdaj naenkrat pa izvemo, da se uprava zdravilišča pripravila na predložitev kolektivne pogodbe. Torej vendar stopamo počasi naprej in da se bo tudi tu uredilo nekoliko na boljše. Bomo pa videli, kaj bo predloženo v tej pogodbi; če bo pravična, jo bomo sprejeli, drugače pa odklonili; tako prihajajo pri nas resni in odločilni trenutki. Delavstvo je enotno in stoodstotno organizirano. To je poročstvo za uspeh, ki more biti trajen, samo če bodo tovariši in tovarišice stali ramo ob ramo ter sledili v vsem navodilom svoje matice Jugoslovanske Strokovne Zveze.

Papirničarji

Vevče. Čudna bolezen je med precejšnjim številom našega delavstva zelo v modi. Namreč taka, da si v svoji nezavednosti mislijo: kaj hočem biti organiziran, saj bodo že organizirani in zavedni tudi zame priborili zboljšanje, zakaj naj bi še jaz denar proč metal za članarino!? Tako mislijo danes mnogi in se ne zavedajo, da je ravno to naziranje največkrat vzrok delavskih neuspehov. Vsak organiziran delavec in delavka pa ve, če ima količkar zavednosti, da je tako mišljenje zgrešeno in vsemu, tudi organiziranemu delavstvu škodljivo. Kje imamo zagotovilo, da ne bo v borbi za zboljšanje delavskega položaja tak nezavednež skočil in hrbet svojemu organiziranemu sodelavcu z raznimi načini izdajstva delavske skupnosti. Le potom organizirane borbe je danes, v dobi monopona kapitalizma, mogoče kaj doseči. Teža se moramo zavedati vsi, od predsednika pa do zadnjega člana oz. članice. Če se pa enkrat tega zavedamo, smo pa tudi dolžni vsak po svojih močeh in sposobnostih to, delavstvu tako potrebno zavedst skupnosti buditi med delavstvom, ki se te važnosti še ne zaveda. S tem, da bomo v vsakem slučaju in priliki to svojo dolžnost vršili, bomo v zavesti skupnosti krepili tudi sebe in vršili neprimerno dragoceno poslanstvo za nov gospodarski in družabni red, ki mu ne bo osnovni temelj zgolj dobiček in koristolovstvo, ampak bo stal trdno na večno veljavnih temeljih krščanskih resnic, ki so danes popolnoma izginile iz javnega življenja.

Vevče. Zahvala. Podpisani se lepo zahvaljujem vsemu delavstvu papirnice v Vevčah za izkazano naklonjenost v moji dolgotrajni bolezni z nabranim zneskom 1017 Din, ki mi je zelo dobrodošel, odkar mi je prenehala tudi hrana in Okrožnega urada. Še enkrat prisrčna hvala. — Vevče, dne 30. oktobra 1934. — Gerbajs Franc.

Oblačilno delavstvo

Škofja Loka. Zima, zima bela... tako smo se učili kot otroci, tako se učimo sedaj in tako se bomo učili skozi vse svoje življenje. Zalostno je to četrletje prav posebno še za delavstvo tovarne »Sešir«, ker je v tem času najmanj zaposleno. Ne mislite pa, da v tem času kar vse počiva. Ta čas so na delu vse one sile, ki bi želele, da se delavstvo, obubožano in sestradano, grize med seboj za par ur več dela, ki bi pa tudi ostalim, kateri žive v pomanjkanju, ne prineslo posebnega haska. Delavstvo se tega zaveda in je to tudi ob vsakem času dokazalo. Vsem onim pa, ki hočejo s kletvijo pokazati delavstvu svojo avtoriteto, povemo, da se kolo časa vrti. Mnogo žrtve in ponižanja je delavstvo doprineslo za korist podjetja, morda več kakor pa vsi tisti, ki se danes bahajo s pavovim perjem, tudi je že mnogo popustilo v dobri veri, da je v prvi vrsti za podjetje to koristno. Pa se je v mnogih primerih motilo. Sedaj pa tudi delavstvo osvaja geslo zob za zob. Kakor se bo delalo pri skrunilcih miru in reda, tako se bo delalo tudi na naši strani, saj smo vsi ljudje iz mesa in krvi, imamo isto pravico in celo sveto dolžnost boriti se za zmago pravice nad krivico. Organizirani delavec, tvoja sveta dolžnost je, da vodiš račun vseh žalitev, preganjanj in krivic, da bomo znali o pravem času in kraju pokazati našo solidarnost in protestirati zoper vse, kar žali čut človeškega dostojanstva.

Razno

Novo mesto. Pri nas se je začelo zelo živo zanimanje za strokovno organizacijo. Dosedaj je bilo delavstvo prepuščeno samo sebi. Vedno večji pritisk od strani delodajalcev pa je tudi našemu delavstvu odprl oči. V nedeljo smo imeli v Novem mestu sestanek JSZ. Za centralo je poročal tov. Langus. V lepem govoru nam je pojasnil osnovno zablodo današnjega človeštva v duhovni smeri. Ta zabloda je rodila tudi na materijalnem polju zle posledice. Zato je za rešitev iz sedanjega nevzdržnega stanja treba duhovna preorijentacija. Pri tem pa ne smemo pozabiti tudi na materijalne potrebe. Človeka moramo vzeti takega, kakršen je, to je z dušo in telesom. Rešitev v materijalnem oziru nam more prinesiti le strokovna organizacija. Delavstvo se tega vedno bolj zaveda, drugi stanovi sicer še ne. Pa bodo prej ali slej morali iskati ravno tam svojo rešitev. Nadalje nam je govornik pojasnil osnovna načela vseh treh obstoječih strokovnih organizacij. Uvideli smo, da nam je najbližja po programu in realnem delu Jugoslovanska strokovna zveza, in te se bomo tudi oklenili. Po sestanku smo pretresali še konkretna vprašanja, ki se tičejo ravno novomeškega delavstva.

Lesno delavstvo

Rimske toplice. V nedeljo, dne 28. oktobra t. l. smo imeli izredni občni zbor naše skupine, in sicer pri g. Majcnu. Občni zbor je vodil tov. Pečnik in pozdravil vse navzoče, ki so se v precej velikem številu odzvali. Po prečitaniu dnevnega reda je prvi spregovoril tovariš iz Celja, ki je bil navzoč kot zastopnik centrale Jugoslovanske Strokovne Zveze.

Ob svojem nastopu je delegat pozval vse navzoče, da imajo občni zbor, ki je najmerodajnejše mesto, na katerem naj podajo svoje težnje, posebno pa pritožbe, ako hočejo imeti notranje dobro urejeno skupino. Kajti za zahrbtnim zabavljanjem si ne boste nikoli ustvarili enotne in močne organizacije, še manj pa zboljšali svojega slabega položaja. Za tem je sledilo poročilo odbornikov po dnevnem redu. Po končanem poročilu, ki jih je navzoče članstvo z nekaterimi pripombami odobrilo in tako dalo staremu odboru odvezo. Nato je zopet prevzel besedo tovariš iz Celja, ki nam je jako in lahko razumljivo razložil namen in nalogo naše strokovne organizacije.

Prav ostro pa je prijel vse navzoče članstvo, da, ako bo samo od strani gledalo svoje funkcije in jih brez svoje podpore pošiljalo v boj, se bodo ti vedno vračali premagani in ostali žrtve vaše nezavednosti. Kajti nezavednost in neorganiziranost delavstva je za kapitalista prva priložnost za izkoriščanje njegovih pravic. Zato tovariši in tovarišice, malo je še časa, da se strnete v trdne vrste vaše organizacije, v kateri morate priti do trdne skupnosti. Kajti kmalu bo prišel čas, ko bo vaša skupnost, zavest in tudi polna udeležba na sestankih prepozna. In tega časa, tovariši, ne pustite, da pride med vas, temveč se sedaj strnite in tako pokažite svojo skupno zavest. In vaš položaj se vam bo zboljšal. Res, težko je plačati članarino, ali za zaščito svojih pravic je treba tudi nekaj žrtvovati, kajti brez žrtve ni zmage in brez organizacije ni zboljšanja. Zato upam, da se drugič vidimo že vsi v skupnih vrstah.

Mariborska ekspozitura

Maribor. Jugoslovanska Strokovna Zveza se je preselila v I. nadstropje, soba poleg knjižnice Delavske zbornice. Poslovne ure vsak dan od 17 do 19, ob nedeljah in praznikih od 9 do 11. Istočasno so uradne ure tudi za I. del. hranilnico in posojilnico.

Maribor. V zadnjem času opažamo, da govtovim sodrugom v Kranju in tudi pri nas ni všeč, da se JSZ vmešava v delavsko gibanje. Tako hočejo na vsak način pokazati mezdno gibanje tovarne Ika v Kranju, katero je vodila JSZ, kot neuspelo. Pisu iz Kranja mogoče ni znano, s kakšnim uspehom so letos vodili sodrugi stavko v mariborski tekstilni tovarni Doctor in drug, in koliko so pridobili na članstvu. Gotovo, da mi sočuvstvujemo z delavstvom, ki se nahaja v mezdnem gibanju in podleže, čeprav ne po lastni krivdi. O tem nismo pisali radi tega, ker nismo zato, da bi kaka organizacija radi kakšnega neuspeha kovala zase kapital. Dolžnost strokovne organizacije je, da podpre vsako mezdno gibanje, naj pride od koderkoli in se bori za koristi celokupnega delavstva, ne pa, da se mečejo polena pod nože. Tako ravnanje, kakor tudi brezmišelnost frazarenje je dovedlo mariborsko delavstvo v stanje, da je popolnoma indiferentno in v veliki večini neorganizirano. Naj za danes navedemo le nekaj primerov neredov in protizakonitosti v mariborskih tekstilnih tovarnah, kjer absolutno vlada rdeče-plava koalicija po vseh obratih. Tako je uveden nočni siht za ženske in to ponekod brez izmene, kar gotovo ne soglašja z zakonom. Nadure se v velikih primerih ne izplačujejo. V primeru bolezni, ki traja manj kot sedem dni in ni bolnik upravičen do hranarine OUZD, ne dobi svoje mezde od podjetja, katerega mu po zakonu pripada. Sihti ob nedeljah in praznikih se plačujejo normalno. Higijenski predpisi se le malokje vpoštevajo. Tudi na dan pogreba Nj. Vel. kralja Aleksandra se delavstvu niso plačali sihti v tekstilnih tovarnah, medtem ko so druge tovarne izvršile svojo dolžnost. Zdi se nam, da so zaupniki izvoljeni samo na papirju in ne vrše svoje dolžnosti niti v najnujnejših osebnih primerih, kar nam potrjujejo pritožbe delavcev. Treba bo še mnogo truda in požrtvovalnega dela, da se navedene krivice popravijo in stanje delavstva izboljša.

Nič ne de. »Ela je pa res neumna, da vzame jecljača.«

»To nič ne de, ko bosta poročena, bo moral itak molčati.«

Nesmotreno gospodarstvo

V teku zadnjih let je uvoz železa in železnih izdelkov v Jugoslavijo stalno padal. Tako smo v letu 1930 uvozili železa 129.9 (vse v tisočih tonah), v vrednosti 627,866.000 Din. Leta 1931, 114.1, v vrednosti 469,200.000 Din. Leta 1932, 81.3, v vrednosti 299,000.000 Din. Leta 1933, 62.43, v vrednosti 234,204.000 Din. V prvem in drugem četrtletju 1934 pa je nastopil preobrat. voz je začel naraščati in je skoraj dosegel uvoz leta 1933.

Tako smo v teku osmih mesecih uvozili železa 51.024 ton, v vrednosti 218,825.000 Din.

Tako smo uvozili v času od maja do avgusta 1934:

	ton	Din
nepredelano in polpredelano	9.467	17,129.000
pločevina	3.450	11,753.000
žica	869	2,710.000
cevi	1.216	10,577.000
železniški material	6.089	27,298.000
žebli	127	1,307.000
pop. izdelani želez. predmeti	7.556	56,507.000

28.774 127,281.000

Da bodo tudi naši kovinarji o tem informirani, kaj in koliko uvažamo, smo priobčili uvoz železa za drugo četrtletje razčlenjeno na posamezne izdelke. Iz tega sledi, da bo letošnji uvoz železa daleko presegal uvoz iz

leta 1933. Največjo postavko tvori železniški material. Zato bi bilo v interesu našega narodnega gospodarstva, da bi gradili novo industrijo za take izdelke, ki jih za drag denar uvažamo. Povdarjali smo že, da naj bi se železarna v Zenici preuredila za izdelovanje železniškega materiala, kakor traverz, tračnic itd. Tako pa se investirajo ogromne vsote v nove tekstilne tovarne ki trenutno donajajo največ dobička.

Tako na eni strani razmetavamo denar za drage izdelke, iz inozemstva, tu pa gradimo industrijo, ki bo slej ko prej propadla.

Taka gospodarska politika se bo gotovo maščevala. Zato naj bi naši in tuji gospodarstveniki ne drveli samo tja, kjer je trenutno upanje na največje dobičke. Tu bi se najbolj pokazalo, koliko jim je za naše narodno gospodarstvo. Saj vedno tako radi povdarjajo, da so oni tisti, ki ga vzdržujejo. Za tako pogrešno gospodarsko politiko bo namreč moralo doprinesti največje žrtve le delavstvo. Drugi pa se bodo pravočasno z dobički umaknili. Zato je v interesu države, da bi dovoljenja za gradnjo novih tovarn regulirala in preprečila gradnjo podjetij, ki bodo ne samo delavstvu, marveč vsemu gospodarstvu v nesrečo.

Pismo iz Avstrije

Kdor hoče razumeti avstrijske razmere, kakršne so danes, mora poznati nekaj njene zgodovine. Zadnja meščanska vojna med narodnimi socialisti in heimverovci ima svoj začetek v februarjem državem udaru. Dollfussova »revolucija od zgoraj« pa ima svoj začetek v požigu justične palače na Dunaju 15. julija 1927, ki so ga izvršili socialni demokrati. Vsi ti dogodki so v medsebojni vzročni zvezi, a najvažnejši je letošnja februarska revolucija od zgoraj, ki jo je izvedel dr. Dollfuss. Dr. Dollfuss ni hotel fašistične države, a hotela jo je Heimwehr in tej je podlegel dr. Dollfuss, ki je hotel »ustvariti novo, krščansko Avstrijo brez narodnega socializma in brez marksizma«. Zmagala sta Starhemberg in Fey, ki sta ustvarila fašizem s katoliško etiketo.

In kaj so bile in so posledice februarske revolucije od zgoraj in uvedba klero-fašizma s posebnim ozirom na delavske organizacije?

Socialno-demokratska stranka je razpuščena. Socialno-demokratske strokovne organizacije so razpuščene.

Vsi mandati socialno-demokratskih poslancev, deželnih in občinskih svetnikov so razveljavljeni. Razveljavljeni so celo socialno-demokratski obratni zaupniki.

Vse to se je izvršilo brez predhodne sodnijske preiskave, celo brez prave zakonske podlage in deloma celo proti volji vlade. Tako je n. pr. socialno-demokratske strokovne organizacije razpuščil vicekancler Fey sam brez predhodnega dovoljenja vlade.

Socialna demokracija nima velike pravice za pritožbe. Sama se je igrala s svetovnim mirom. Če bi zmagala, bi isto storila z nasprotnimi organizacijami. Poleg tega bi pa najbrže na Dunaju marširale nemške in laške armade.

Sedaj hočejo kar naenkrat z diktatoričnimi uredbami ustvariti nemško stanovsko državo Avstrijo.

Stranke so odpravljene.

Strokovne organizacije so razpuščene.

Kaj na tem teritoriju pomenijo strokovne organizacije, naj povedo te-le številke.

Socialni demokrati so imeli strokovno organiziranih okoli 500.000 članov, krščanske strokovne organizacije so štejele okoli 100.000 članov in hajmverovci pa okrog 10.000 članov.

Vsled razpusta socialno-demokratskih organizacij je postal velik del delavstva brez službe. Preje so namreč marksisti kričali: Rot oder kein Brot (rdeč ali brez kruha), sedaj so jim drugi vrnili. En del marksistov je šel h krščanskim or-

ganizacijam, le k »rumenim« — Heimwehru — niso pristopali.

Zato se je v Heimwehru porodila misel enotne strokovne organizacije.

Krščanske strokovne organizacije so se tem »enotnim organizacijam« upirale z vso silo. Minister za socialno politiko Neustädter-Stürmer je bil za obstoj tedanjih strokovnih organizacij, če stvorijo neke vrste kartel. Po dolgem oklevanju so se krščanske organizacije vdale tej želji vlade. S tem pa so bile že obsojene. Kajti vlada je zahtevala, da se postavijo na stališče enotne strokovne organizacije. Če se ne bi krščanske strokovne organizacije vdale, bi jih razpustili, ali pa bi dali vso moč v delavskem gibanju fašističnim hajmverovcem. Ker so se torej krščanski strokovničarji vdali željam vlade, stojimo danes tudi ob mrtvaškem odru krščanskega strokovnega gibanja v Avstriji.

Cesar niso dosegli liberalni oblastneži, česar ni zmožni rdeči teror, to — uničenje krščanskega strokovnega gibanja — je bilo pridržano vladi drja Dollfussa.

Vlada je ustanovila »strokovno zvezo avstrijskih delavcev in nameščencev«. To je javno pravna institucija. Vodstvo imenuje vlada. Vse podrobnosti določa vlada. Vsi sklepi morajo biti soglasni, sicer odloča minister za socialno politiko.

Delavske zbornice, za katere prispevajo vsi delavci, so tajništva te »strokovne« zveze. Pristop k tej »strokovni« organizaciji je dopusten vsakemu delavcu, ki nima nad seboj kakega zločina, ki ni sovražnik države, ki ni razredno bojnež, in ki ni politični agitator. Te ovire pa v Avstriji mnogo pomenijo pri sedanjem režimu.

Od strokovnih organizacij ima ta avstrijska organizacija samo ime. To je zanikanje pravice svobodnega združevanja. In to pravico so krščanske strokovne organizacije vedno branile proti državi, proti delodajalcu, proti fašistom in proti marksistom v vseh državah in na mednarodnem forumu. Avstrijsko strokovno gibanje pa ne vodijo delavci sami, to je čisto navadna državna služba.

Kar pa je najbolj hudo, je pa to, da vse to imenujejo krščansko in hočejo svet varati, da to odgovarja papeževi okrožnici »Quadragesimo anno«, da je celo iz nje vzeto.

Pa ni ničesar bolj neresničnega, ko ta trditev. Osnovna misel »Quadragesimo anno« korporativnega reda v gospodarskem življenju, kakor se je oblikoval že desetletja v kršč. soc. literaturi, je, da morajo nastati v gospodarstvu samoupravna telesa sicer pod kontrolo in nadzorstvom

Nameščenški problemi

Ne znižujte uradniških plač!

Pod tem naslovom je prinesel Trgovski list v eni izmed zadnjih številki članek, v katerem se zelo zavzema za mestne uslužbence, katerim menda nameravajo znižati prejemke. Kot glavni argument navaja dejstvo, da bi povodom znižanja še bolj padla potrošnja in da bi vsled tega poslovno življenje še bolj zastalo. Nas zelo veseli, da se je enkrat tudi glasilo naših trgovcev postavilo v bran uslužbenčev. Še bolj pa bi bili zadovoljni, ko bi ne bili v članku omenjeni samo mestni uslužbenci, temveč tudi zasebni nameščenci in drugi trgovski nastavljenici. Ti še v toliko večji meri, ker so povečini še slabše plačani nego mestni uslužbenci. Ne rečemo, da ni izjem, toda te so danes že zelo redke. Vsled tega naj bi se Trgovski list zavzel tudi za nas, ker smo ravno tako ali pa še bolj potrebni, poleg tega pa je naša armada znatno večja, nego ona mestnih uslužbenčev in vsled tega tudi znatno večji člen v potrošnji.

Opozicija

V nekdanjem političnem življenju je bila nava, da je opozicija vsake predloge večine, pa naj so bili dobri ali slabi, grajala in glasovala proti njim. Tako je bilo pa samo pri nas, dočim angleška javnost opozicijonalizma iz principa ne pozna. Stara miselnost nekdanje politične borbe je še vedno ostala nekaterim tudi v strokovnih organizacijah, ki mislijo, da morajo kot opozicijonalci

Delavska kultura

Zagorje. Tovariše in naše somišljenike opozarjamo, da je sedaj knjižnica odprta vsako nedeljo po osmi maši dalje. Vsak, kdor se zanima za knjižnico, naj pridno poseča isto. Poskrbeli bomo, da se bodo nabavile tudi novejša knjige.

Vse fante pevce opozarjamo, da se pevskih vaj redno udeležujejo. Le, če bo red in točnost, smemo upati na kakšen napredek. Redne pevske vaje so ob nedeljah, teorija pa ob sredah. Pri tem pa seveda ne smemo zanemarjati naših rednih sestankov. Vsak, kdor ima čas, naj pride ob sobotah.

Celje. Služkinje, katere so včlanjene v Poselski zvezi, so priredile v nedeljo, dne 28. oktobra t. l. v dvorani Ljudske posojilnice v Celju igrokaz »Mala pevka« v 5. dejanjih. Vsi sodelujoči so

države, vendar tako, da se država čim bolj umika iz gospodarstva na svoje polje.

V Avstriji in Italiji pa je gospodarstvo vedno bolj obvladano po državi.

To je popolnoma v sporazumu s programom Heimwehra in musolinizma in totalitarne države. Ni pa v soglasju s Quadragésimo anno. In ker hočejo na Dunaju odevati svoj fašizem s plaščem papežev okrožnice, obstoja velika nevarnost, da bodo Quadragésimo anno v očeh delovnega ljudstva kompromitirali, če je niso že.

Morda je še prezgodaj govoriti o končni stabilizaciji v Avstriji. Heimwehr je gospodar položaja. Idealni, a premalo energični Dollfuss je padel. Zadnja nasprotujoča sila proti Heimwehru je padla. Papej je na Dunaju. V delovnem ljudstvu je silna nezadovoljnost. Socialna demokracija pristopa sedaj k narodnim socialistom. S tem raste moč narodnih socialistov in s tem seveda Heimwehra, ki je miselno tam, kakor Hitler in Mussolini. Vlada nima jasne linije. Kakor jo je po Dollfussu vodil Mussolini, tako jo zna po Starhembergu voditi Hitler. Delavstvo gleda z velikim strahom v bodočnost. Sicer pa niso drugi stanovi nič na boljšem. Je avtoritetna ustava, a avtoritete ni, zato jo iščejo izven države (Mussolini, Hitler).

Danes padajo države in narodi v drugo skrajnost. Dosedaj je bilo gospodarstvo v rokah par ljudi, država se ni brigala za to. Sedaj hočejo vse prenesti na državo. Prvo je bilo zanic, drugo ni boljše. Gospodarstvo je živ organizem, zato zahteva sodelovanje vseh in ne prenese absolutne komande ne razreda, ne stanu, ne posameznika in ne države. Ljudstva so postala trudna in — lačna. A ravno iz te trudnosti in iz lakote vstaja vedno močnejši klic po soodločevanju radi pravice, radi kruha, radi — življenja. Brez svobode pa ni življenja in ne bo — srečne Avstrije.

nasprotovati v vsaki stvari. Naša organizacija pa nikdar ni in ne bo iz gole opozicijonalnosti ovirala strokovnega dela, temveč da tudi nasprotnikom prav, če so njih predlogi dobri in članstvu koristni. Vsled tega se včasih komu tudi zameri, kar pa nas ne ovira, da ne bi delali po svoji vesti in prevdarnosti za dobrobit članstva.

Nemški strokovnjaki

Nemško časopisje se huduje nad inozemskimi tvrdkami, ki odpovedujejo službene pogodbe nemškim strokovnjakom iz razloga, ker so že domače moči dovolj izvežbane, da morejo nadaljevati z delom. Vsled tega se zavzema za to, da se gotovim strokam specialistov vsako službovanje v inozemstvu prepove, ker je znanost kapital, ki naj se obrestuje doma, ne pa podari inozemstvu.

Strokovno izobrazbo

nemških nameščencev hoče dvigniti vlada, zato je ustanovila v ta namen poseben urad, ki naj v strokovnem in gospodarskem oziru izobražuje članstvo. Predvsem ima ta urad namen privzgojiti nameščencem zavest, da ni nameščenceva eksistenca samo njegova privatna stvar, temveč zadeva celokupne javnosti. Strokovno izobrazbo je treba posplošiti in s specializiranjem se mora prenehati, kajti v slučaju potrebe mora znati zagrabiti vsak nameščeneec tudi delo, ki ga opravlja njegov drug.

svoje vloge rešili v popolno zadovoljnost gledalcev. Posebno pretresljive so bile scene med materjo in hčerko, ko se poslavlja od matere, da ji s pomočjo petja preskrbi prepotrebno hrano. Malokatero oko je ob tem pretresljivem prizoru ostalo suho. Pa sta se tudi potrudili, da več od njiju ne moremo zahtevati. Zelo naravno sta igrali pastirica in kmetica. Posrečeno zasedbo je imel režiser v osebi puščavnika. Poznalo se je samo to, da je bil igralec po letih še zelo mlad. Sploh moramo priznati, da so celjske služkinje sposobne dela na odru in da so s svojo prvo javno prireditvijo pridobile publiko. Le tako naprej in kmalu nam zopet priredite kako pošteno zabavo.

Delavsko zadružništvo

Koroška Bela. Zadruga je dobavila en vagon premoža, katerega pa vsi člani niso dobili. Vsi oni, ki ga žele naročiti, naj se zglase v zadrugi do 15. t. m. Ako bo dovolj interesentov, se ga bo naročilo še en vagon.

Širite „Delavsko Pravico“!



KNJIGOTISK
BAKROTISK
KLIŠARNA

LITOGRAFIJA
KAMENOTISK
OFFSETTISK

JUGOSLOVANSKA TISKARNA

LJUBLJANA • KOPITARJEVA 6

ILUSTRACIJE IN KLIŠEJI DAJO REKLAMI
SELE PRAVO LICE. - ZA REKLAMO V VI-
SOKIH NAKLADAH UVAŽUJTE LE OFF-
SETTISK, KI JE DANES NAJCENEJŠI!

To in ono

Škofja Loka. Poročila se je v nedeljo naša zvesta tov. Berčič Ela z g. Čuš Joškom. — V ponedeljek se je pa poročil naš agilni tov. Masterl Alojz z gđc. Lampič Ivanko. — Bilo srečno!

Prevalje. 3. novembra sta se poročila naša tovariša iz papirnice Mülimutt Loter, strugar, in Ledinek Marija, strojna delavka. Obilo sreče!

Jesenice. V sredo, dne 24. t. m. se je poročil naš agilni član tovariš Jeraša Alojz z gđc. Zalko Torkarjevo. Poleg iskrenih čestitk, ki jih jima s tega mesta izražamo, želimo, da se še v naprej udeležujeta kot doslej pri vseh panogah našega društvenega delovanja. Bilo srečno!

Krajevna bratovska skladnica na Jesenicah razglasa: Za mesec november 1934 se odreja sledeči vrstni red zdravniške službe v nedeljah in na praznik, ki velja za vse družinske člane brez razlike na njih bivališče, in sicer: 1. novembra g. dr. Čeh Milan, 4. novembra g. dr. Kogoj Frančišek, 11. novembra g. dr. Čeh Milan, 18. novembra g. dr. Kogoj Frančišek, 25. novembra g. dr. Čeh Milan. — Predsednik: Dr. M. Obersnel s. r.

Soc.-gospodarske zanimivosti

Od vseh držav ima Jugoslavija najnižjo uvozno carino na rotacijski papir in sicer: 11 Din, za nesatiniran papir za tiskanje 132 Din, ostali papir za tiskanje 187 Din, pisarniški papir 308 Din za tiskanje 187 Din, pisarniški papir za tiskanje 88.37 Din, za nesatiniran papir za tiskanje 88.37 Din, ostali papir za tiskanje 159.07 Din, pisarniški papir 159.07 Din za q. Vse ostale države imajo uvozno carino na papir znatno višjo. Iz knjige »Jug. privredac«.

Na ljubljanski šoli. »Gospodična učiteljica, moja sestra ima ošpice!«

»Kaj, ošpice? Takoj pojdi domov in ne pri-
di, dokler sestra ne ozdravi!«

Ko je mali prebrisanec odšel, se oglasi njegov sosed: »Veste, gospodična učiteljica, njego-
va sestra leži bolna doma na Gorenjskem.«

Damske plašče, obleke in kostume

od 250 Din dalje kupite najbolje pri

FRAN LUKIČ

Ljubljana - Stritarjeva ulica šte. 9